

แบบฟอร์ม 1

ชื่อเรื่อง ผลการศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในทารกอายุ 6 เดือน ที่ได้รับนมแม่อย่างเดียว และที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว

หน่วยงาน งานตรวจสุขภาพเด็กดี คลินิกกระตุ้นพัฒนาการ

รายชื่อผู้จัดทำ

- 1.นายแพทย์ชัยวัฒน์ อภิวันทนา
- 2.นางพรทิพย์ รักคำมี
- 3.นางสุจิตรา บางสมบุญ
- 4.นางวิราวรรณ โพธิ์งาม
- 5.นางจรัสศรี หัวดง
- 6.นางสาวสุมินตรา ภมรพล
- 7.นางฉวีวรรณ ชื่นนคร
- 8.นางสาวสุัจฉรา แสงวิเศษ

เหตุผลและที่มา

ตามที่ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกแนะนำให้เลี้ยงทารกด้วยนมแม่อย่างเดียวจนถึงอายุ 6 เดือนนั้น จากการศึกษาของสุวรรณฯ แท้วิริยะกุล(2550)เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสภาวะความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดงของทารกอายุ 6 เดือน ในกลุ่มที่ได้รับนมแม่อย่างเดียวและกลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว พบว่ามีแนวโน้มให้เห็นว่าทารกที่ได้รับนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน มีภาวะโลหิตจางเพียงร้อยละ 4.2 และไม่มีข้อบ่งชี้ว่าเป็นจากการขาดธาตุเหล็ก ในขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียวมีภาวะโลหิตจางร้อยละ 12.8 มีตัวชี้วัดว่าขาดธาตุเหล็กร้อยละ 80 ส่วนการศึกษาของอรัญญา ปิกเกษม(2555)พบว่าในทารกอายุ 6 เดือนที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวมีภาวะขาดธาตุเหล็กประมาณร้อยละ 6 - 18

ธาตุเหล็กเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างเม็ดเลือด หน้าที่หลักของธาตุเหล็กในเม็ดเลือดแดงคือนำออกซิเจนจากปอดไปยังส่วนต่างๆของร่างกายและมีความจำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของระบบประสาท จึงมีผลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ ทารกที่มีภาวะซีดจากการขาดธาตุเหล็กจะมีพัฒนาการและการเจริญเติบโตช้ากว่าปกติ ปริมาณธาตุเหล็กในนมแม่มีเพียงประมาณ 0.2-0.4 มก./ลิตร(อรัญญา ปิกเกษม,2555)ธาตุเหล็กในนมแม่ถูกดูดซึมได้ดี ทารกจึงได้ธาตุเหล็กเพียงพอเมื่อได้รับนมแม่อย่างเดียวถึงอายุ 4 เดือน ซึ่งไม่ถึง 6 เดือน จึงพบว่าปัญหาการขาดธาตุเหล็กอาจพบได้ในทารกที่กินแต่นมแม่(อรัญญา ปิกเกษม,2555)

จากข้อมูลสถานการณ์กลุ่มมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของงานตรวจสุขภาพเด็กดีกลุ่มที่ได้รับนมแม่เพียงอย่างเดียวตามปีงบประมาณ 2553,2554,2555 มีดังนี้ 34.3%,39.5%และ43.3%ตามลำดับโดยมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ทางงานตรวจสุขภาพเด็กดียังไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลว่าเด็กกลุ่มที่ได้รับนมแม่อย่างเดียวกับกลุ่มที่ไม่ได้นมแม่อย่างเดียวว่ากลุ่มใดจะเกิดภาวะโลหิตจางจากการได้รับธาตุเหล็กไม่เพียงพอ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา与孩子ต่อไป

ดังนั้นงานตรวจสุขภาพเด็กดี กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8 ในฐานะเป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาคของกรมอนามัย มีการกิจรับผิดชอบดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยมีนโยบายด้านการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวเป็นเวลา 6 เดือนและควบคู่กับการกินอาหารตามวัยนานถึง 2 ปีหรือมากกว่า มีมารดาที่พาเด็กอายุ 6 เดือนมารับบริการที่งานตรวจสุขภาพเด็กดีเป็นจำนวนมาก จากการคัดกรองภาวะซีดโดยใช้ความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง อาศัยเกณฑ์ภาวะซีด ถ้าทารกมีค่า Hct ต่ำกว่า 33%(สุวรรณฯ แท้วิริยะกุล,2550)พบว่ามีภาวะซีดร้อยละ 20ในปีงบประมาณ 2555 งานตรวจสุขภาพเด็กดี กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่

8 จึงมีความสนใจศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในทารกอายุ 6 เดือนที่ได้รับนมแม่อย่างเดียว และที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาแนะนำต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดการความรู้

1. เพื่อศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กของเด็กกลุ่มที่ได้รับนมแม่อย่างเดียว
2. เพื่อศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กของเด็กกลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
2. เพื่อพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

แบบฟอร์ม 2

รายงานการจัดการความรู้

- 1) ชื่อเรื่อง ผลการศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในทารกอายุ 6 เดือน ที่ได้รับนมแม่อย่างเดียว และที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว
- 2) หัวหน้าโครงการ นางพรทิพย์ รักคำมี

3) **สมาชิกกลุ่ม** นายแพทย์ชัยวัฒน์ อภิวันทนา งานตรวจสุขภาพเด็กดี และคลินิกกระตุ้นพัฒนาการ

4) **เหตุผลและที่มา**

ตามที่ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกแนะนำให้เลี้ยงทารกด้วยนมแม่อย่างเดียวจนถึงอายุ 6 เดือนนั้น จากการศึกษาของสุวรรณ แท้วิริยะกุล(2550)เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสภาวะความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดงของทารกอายุ 6 เดือน ในกลุ่มที่ได้รับนมแม่อย่างเดียวและกลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว พบว่ามีแนวโน้มให้เห็นว่าทารกที่ได้รับนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน มีภาวะโลหิตจางเพียงร้อยละ 4.2 และไม่มีข้อบ่งชี้ว่าเป็นจากการขาดธาตุเหล็ก ในขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียวมีภาวะโลหิตจางร้อยละ 12.8 มีตัวชี้วัดว่าขาดธาตุเหล็กร้อยละ 80 ส่วนการศึกษาของอรัญญา ปิกเกษม(2555)พบว่าในทารกอายุ 6 เดือนที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวมีภาวะขาดธาตุเหล็กประมาณร้อยละ 6 – 18 ธาตุเหล็กเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างเม็ดเลือด หน้าที่หลักของธาตุเหล็กในเม็ดเลือดแดงคือนำออกซิเจนจากปอดไปยังส่วนต่างๆของร่างกายและมีความจำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของระบบประสาท จึงมีผลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ ทารกที่มีภาวะซีดจากการขาดธาตุเหล็กจะมีพัฒนาการและการเจริญเติบโตช้ากว่าปกติ ปริมาณธาตุเหล็กในนมแม่มีเพียงประมาณ 0.2-0.4 มก./ลิตร(อรัญญา ปิกเกษม,2555) ธาตุเหล็กในนมแม่ถูกดูดซึมได้ดี ทารกจึงได้ธาตุเหล็กเพียงพอเมื่อได้รับนมแม่อย่างเดียวถึงอายุ 4 เดือน ซึ่งไม่ถึง 6 เดือน จึงพบว่าปัญหาการขาดธาตุเหล็กอาจพบได้ในทารกที่กินแต่นมแม่(อรัญญา ปิกเกษม,2555)

จากข้อมูลสถานการณ์กลุ่มมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของงานตรวจสุขภาพเด็กดีกลุ่มที่ได้รับนมแม่เพียงอย่างเดียวตามปีงบประมาณ 2553,2554,2555 มีดังนี้ 34.3%,39.5%และ43.3%ตามลำดับโดยมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ทางงานตรวจสุขภาพเด็กดียังไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลว่าเด็กกลุ่มที่ได้รับนมแม่อย่างเดียวกับกลุ่มที่ไม่ได้นมแม่อย่างเดียวว่ากลุ่มใดจะเกิดภาวะโลหิตจางจากการได้รับธาตุเหล็กไม่เพียงพอซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหากับเด็กต่อไป

ดังนั้นงานตรวจสุขภาพเด็กดี กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8 ในฐานะเป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาคของกรมอนามัย มีภารกิจรับผิดชอบดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยมีนโยบายด้านการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวเป็นเวลา 6 เดือน และควบคู่กับการกินอาหารตามวัยนานถึง 2 ปีหรือมากกว่า มีมารดาที่พาเด็กอายุ 6 เดือนมารับบริการที่งานตรวจสุขภาพเด็กดีเป็นจำนวนมาก จากการคัดกรองภาวะซีดโดยใช้ความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดงอาศัยเกณฑ์ภาวะซีด ถ้าทารกมีค่า Hct ต่ำกว่า 33%(สุวรรณ แท้วิริยะกุล,2550)พบว่ามีภาวะซีดร้อยละ 20ในปีงบประมาณ 2555 งานตรวจสุขภาพเด็กดี กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8 จึงมีความสนใจศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในทารกอายุ 6 เดือนที่ได้รับนมแม่อย่างเดียว และที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาแนะนำต่อไป

5) **วัตถุประสงค์**

1. เพื่อศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กของเด็กกลุ่มได้รับ

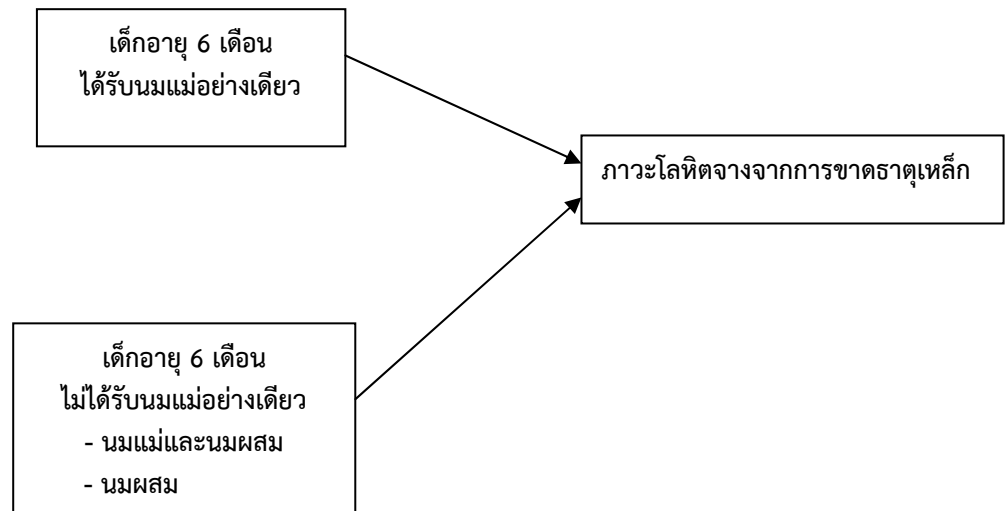
นมแม่อย่างเดียว

2. เพื่อศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กของเด็กกลุ่มที่ไม่ได้รับ

นมแม่อย่างเดียว

6) **กระบวนการจัดการความรู้**

Conceptual framework

นิยามศัพท์เฉพาะ (Definition of Terms)

1. ความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในทารกอายุ 6 เดือน หมายถึง การวัดจำนวนทารกอายุ 6 เดือน ที่มีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา
2. การได้รับนมแม่อย่างเดียวเป็นเวลา 6 เดือนหมายถึง การกินนมแม่อย่างเดียวและไม่กินอาหารอื่นเลยแม้กระทั่งน้ำ จนถึงอายุ 6 เดือนเต็ม
3. การไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียวเป็นเวลา 6 เดือนหมายถึง การได้รับนมผสม หรืออาหารอื่นๆ นอกจากนมแม่ช่วงอายุ 6 เดือน
5. ภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กหมายถึงทารกมีค่าความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง จากการตรวจ CBC (Hct) < 33%

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบ Cross – sectional study เป็นการศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กในทารกอายุ 6 เดือน ที่งานตรวจสุขภาพเด็กดีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8 นครสวรรค์ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน – 30 มิถุนายน 2557 จำนวน 100 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ทารกอายุ 6 เดือนที่ได้รับนมแม่อย่างเดียวและไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว เป็นทารกสุขภาพดี คลอดครบกำหนด น้ำหนักแรกเกิดระหว่าง 2,500-4,000 กรัม มารดาสุขภาพแข็งแรงไม่มีภาวะแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอด ที่ผู้ปกครองพามาใช้บริการงานตรวจสุขภาพเด็กดี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8 และผู้ปกครองยินดียินดีเข้าร่วมโครงการ ด้วยความสมัครใจ และเต็มใจ

วิธีดำเนินการศึกษา

เมื่อท่านได้รับทราบรายละเอียดของการวิจัย และตกลงที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัย ท่านจะได้รับ

1. การสัมภาษณ์และลงบันทึกไว้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของมารดา และเด็กอายุ 6 เดือนให้ท่านตอบ โดยใช้เวลาประมาณ 15 – 30 นาที

2. การเข้าร่วมโครงการวิจัย

2.1 จำนวน 1 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง เด็กทารกในความปกครองของท่านจะได้รับการคัดกรองภาวะโลหิตจาง (Hct) โดยการเจาะเลือดบริเวณปลายนิ้ว ปริมาณ 1 ใน 4 ซ่อนผลการคัดกรองพบว่าปกติ

2.2 จำนวน 2 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง เด็กทารกในความปกครองของท่านจะได้รับการคัดกรองภาวะโลหิตจาง (Hct) โดยการเจาะเลือดบริเวณปลายนิ้ว ปริมาณ 1 ใน 4 ซ่อนซา ผลการคัดกรองพบว่าภาวะโลหิตจาง ครั้งที่สอง จะได้รับการโทรศัพท์ติดตามให้มาตรวจทางห้องปฏิบัติการซ้ำ โดยเจาะเลือดบริเวณเส้นเลือด ปริมาณ 1 ใน 2 ซ่อนซาซึ่งเป็นการตรวจยืนยัน (CBC)

3. พบแพทย์เพื่อวินิจฉัยภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก

7) การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัวต่อเดือน จำนวนบุตร ประวัติชีวิต และการได้รับธาตุเหล็กเสริมในขณะตั้งครรภ์และหลังคลอด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

8) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัวต่อเดือน จำนวนบุตร ประวัติชีวิตและการได้รับธาตุเหล็กเสริมในขณะตั้งครรภ์และหลังคลอด

ข้อมูลทั่วไปของมารดา	N=100จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุ		
< 20 ปี	5	5
20 – 24 ปี	20	20
25 – 29 ปี	35	35
30 – 34 ปี	28	28
35 – 39 ปี	12	12
อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	20	20
รับจ้าง	20	20
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	9	9
เกษตรกรกรรม	1	1
แม่บ้าน	50	50
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	1	1

มัธยมศึกษา	40	40
ปวช. / ปวส. / อนุปริญญา	20	20
ปริญญาตรี / สูงกว่า	39	39
รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	30	30
10,001 - 15,000 บาท	35	35
15,001 - 20,000 บาท	18	18
20,001 - 25,000 บาท	4	4
25,001 - 30,000 บาท	6	6
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	7	7
จำนวนบุตร		
1 คน	53	53
2 คน	37	37
3 คน	10	10
ประวัติโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กขณะตั้งครรภ์(Hct < 33%)		
ปกติ (ได้รับยาRoutine)	97	97
โลหิตจาง (ได้รับยารักษาเพิ่ม)	3	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ครอบครัวต่อเดือน จำนวนบุตร ประวัติซึด และการได้รับธาตุเหล็กเสริมในขณะตั้งครรภ์และหลังคลอด

ข้อมูลทั่วไปของมารดา	N=100จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประวัติการได้รับยาเสริมธาตุเหล็กหลังคลอด		
ได้รับ	87	87
ไม่ได้รับ	13	13

จากตารางที่ 1 มารดาจำนวน 100 คน ส่วนใหญ่อายุ 25 - 29 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35 อาชีพแม่บ้านจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 40 คน คิดเป็น ร้อยละ 40 มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35 มีบุตร 1 คน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53 ประวัติโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กขณะตั้งครรภ์ (Hct < 33%) ปกติจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 97 ประวัติการได้รับยาเสริมธาตุเหล็กหลังคลอด ได้รับจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 87

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตรวจความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง(Hct)

เด็กอายุ 6 เดือน (N=100)	ปกติ Hct $\geq$ 33% (ร้อยละ)	ภาวะโลหิตจาง Hct < 33% (ร้อยละ)
ได้รับนมแม่อย่างเดียว	41(41)	2(2)
ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว	54(54)	3(3)
- นมแม่และนมผสม	14(14)	1(1)
- นมผสม	40(40)	2(2)

จากตารางที่ 2 เด็กอายุ 6 เดือนจำนวน 100 คน ที่ได้รับการตรวจความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง (Hct) ส่วนใหญ่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียวจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 57 พบว่าปกติจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และมีภาวะโลหิตจางจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 รองลงมาได้รับนมแม่อย่างเดียวจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 43 พบว่าปกติจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 41 และมีภาวะโลหิตจางจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับนมแม่อย่างเดียวและไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว และมีภาวะโลหิตจาง

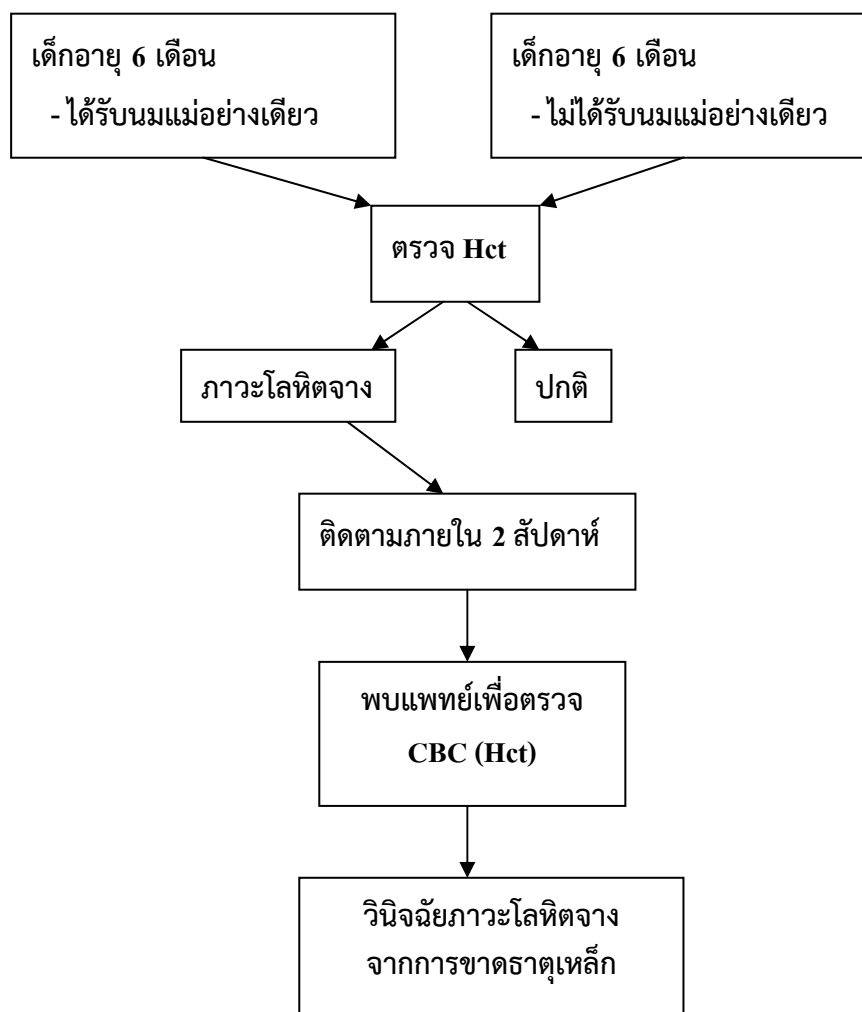
เด็กอายุ 6 เดือน(คน)	ภาวะโลหิตจาง(คน)Hct< 33%(ร้อยละ)
ได้รับนมแม่อย่างเดียว(N=43)	2 (4.65)
ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว(N=57)	3 (5.26)
- นมแม่และนมผสม	1 (1.75)
- นมผสม	2 (3.51)

จากตารางที่ 3 เด็กอายุ 6 เดือนจำนวน 43 คนที่ได้รับนมแม่อย่างเดียวและมีภาวะโลหิตจางจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.65 และเด็กอายุ 6 เดือนจำนวน 57 คนที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียวและมีภาวะโลหิตจางจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26 โดยแบ่งเป็นนมแม่และนมผสมมีภาวะโลหิตจางจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 ส่วนนมผสมอย่างเดียวมีภาวะโลหิตจางจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.51

ผลการศึกษาพบว่า ความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กของเด็กกลุ่มที่ได้รับนมแม่ อย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 4.65 ความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กของเด็กกลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่ อย่างเดียวคิดเป็นร้อยละ 5.26 พบว่าความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กของเด็กกลุ่มที่ได้รับ นมแม่อย่างเดียวน้อยกว่าเด็กกลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว สอดคล้องกับการศึกษาของสุวรรณ แท้วิริยะ กุล(2550) ศึกษาเปรียบเทียบสภาวะความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดงของทารกอายุ 6 เดือน ในกลุ่มที่ได้รับนม แม่อย่างเดียวและกลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว พบว่ามีแนวโน้มให้เห็นว่าทารกที่ได้รับนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน มีภาวะโลหิตจางเพียงร้อยละ 4.2 ในขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียวมีภาวะโลหิตจางร้อยละ 12.8 ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอรุณญา ปิกเกษม (2555) ที่พบว่าปัญหาการขาดธาตุเหล็กอาจพบได้ใน ทารกที่กินแต่นมแม่ โดยการให้คำแนะนำและส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในเด็กอายุแรกเกิด – 6 เดือน ตามยุทธศาสตร์การพัฒนางานอนามัยแม่และเด็กของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8 ในแนวทาง การปฏิบัติของคลินิกสุขภาพเด็กดีคุณภาพ โดยให้ตรวจความเข้มข้นของเลือดทางห้องปฏิบัติการในเด็กอายุ 6 – 12 เดือน พร้อมให้วิตามินเสริมธาตุเหล็กจนอายุครบ 3 ปี

- 9) **การนำไปใช้** ในตอนแรกที่มีการตรวจความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง (Hct) เด็กอายุ 6 เดือนทุกคน พบเด็กที่มีภาวะโลหิตจาง แต่ยังไม่มีการรักษา หลังจากนั้น 1 เดือน นำมาคุยปรึกษากันโดยมี นายแพทย์ชัยวัฒน์ อภิวันทนา เป็นประธานโดยให้มีการติดตามทางโทรศัพท์ ดังนั้นเด็ก 6 เดือน ที่ได้รับการตรวจความเข้มข้นของเม็ดเลือดแดง (Hct) ต้องจดเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ไว้ทุกคน เพื่อติดต่อกลับให้มารักษาภายใน 2 สัปดาห์ ถ้าพบว่ามีภาวะโลหิตจางแพทย์จะให้การรักษาด้วยยา รับประทานและ F / U ตามนัด ดังนั้นตอนการติดตามเด็กที่มีภาวะโลหิตจางด้านล่าง

ขั้นตอนการติดตามเด็กที่มีภาวะโลหิตจาง

การเผยแพร่ เป็นที่ศึกษาดูงานของคลินิกเด็กดีคุณภาพของภาคีเครือข่าย
การต่อยอดความรู้ ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะโลหิตจาง

รูปภาพ

ผลการศึกษาความชุกของภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก
ในทารกอายุ 6 เดือน ที่ได้รับ นมแม่อย่างเดียว และที่ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว

1. ข้อมูลทั่วไป

มารดา อายุ.....ปี		เด็กอายุ 6 เดือน
อาชีพ ☐ 1. รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ☐ 2. รับจ้าง ☐ 3. ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย ☐ 4. เกษตรกรรม ☐ 5. ไม่ได้ประกอบอาชีพ (แม่บ้าน)	ประวัติซีด ☐ 1. ไม่ซีด Hctขณะตั้งครรภ์..... ☐ 2. ซีด Hct.....ระบุโรค..... ชนิดยาที่ได้รับ ระบุ.....	การประเมินการบริโภค อาหารของเด็ก ใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา ☐ 1. นมแม่.....ครั้ง ระยะเวลาที่ดูด.....นาที ซีซี/ออนซ์(ปัม) ☐ 2. นมผงยี่ห้อ <i>ขงตามฉลาก</i> ขงครั้งละ.....ออนซ์ จำนวน.....ครั้ง <i>ไม่ขงตามฉลาก</i> ขงครั้งละ (ปริมาณนม ผง).....ออนซ์ จำนวน.....ครั้ง
ระดับการศึกษา ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา ☐ 3. ปวช / ปวส/ อนุปริญญา ☐ 4. ปริญญาตรี / สูงกว่า	การได้รับธาตุเหล็กเสริมขณะตั้งครรภ์ ☐ 1. ไม่ได้รับ ☐ 2. ได้รับ ชนิดยาที่ได้รับ..... วิธีรับประทาน..... เริ่มรับยาอายุครรภ์.....เดือน จนถึงอายุครรภ์..... เดือน	สรุปผลการประเมิน ☐ ได้รับนมแม่อย่างเดียว ☐ ไม่ได้รับนมแม่อย่างเดียว
รายได้ครอบครัวต่อเดือน ☐ 1. ไม่มีรายได้ ☐ 2. จำนวน..... บาท จำนวนบุตร ☐ 1. 1คน ☐ 2. 2คน ☐ 3. 3คน	การได้รับธาตุเหล็กเสริม หลังคลอด ☐ 1. ไม่ได้รับ ☐ 2. ได้รับ ชนิดยาที่ได้รับ..... วิธีรับประทาน..... เริ่มรับยาหลังคลอด.....เดือน จนถึงหลังคลอด..... เดือน	
โทรศัพท์		

แบบบันทึกผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

Hct =สรุปผล ☐ ภาวะโลหิตจาง ☐ ปกติ

CBC =

สรุปผล ☐ ภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก ☐ ปกติ

